

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי פ"ב מהל'
טומאת עין הלכה ח
סמך עין רל"ג:
ב א ג מיי פ"י מהלכות
שמיטה הלכה ז
סמך עין סג ט"ש ע"ד
ס"ל ספ"ג וס"י נד
ספ"ד:
ב ד ה מיי פ"ו מהל'
שבת הלכה ג' ע"ש
כ"מ ונ"מ סמך עין
דרכנו ל' ט"ש ע"ח ס'
סמך ספ"ג ז:

בגון שדרה וגו' ונ"ל. משמע דוכן לטרפה אתרוייהו קאי ואם תאמר
מאי קאמרי ז"ה כדי שינטל מן החי וימות לז"ש נמי מיית
בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דלמר וכן לטרפה לעיני
וגולגולת כיון דמיית זה וי"ל דרגילות הוא למוות על ידי נטילה בחסרון
מועט מעל ידי רקיבה וחוליו וא"ת

וצאלו טרפות (חולין ד' מב): דפרין
והאיכא בגמ' ר' אבא שמתמחא והסמך
הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי
מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטרפה
היינו משום דסוף הקרום של מוח
ליפסק והוי בכלל י"ח טרפות אבל
שדרה לא הוי משום דסוף החוט
ליפסק דאפילו למטה מפרשות ליתא

טרפות פסקית החוט איירי:
(ו) ומיהו כמה בני אדם שנטל הרבה מעט
וגולגלתם ולא יקב הקרום וחיו וי"ל דחסרון
הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג
דאיכא למ"ד דצנחמה בנ"ג עניקת קרום
העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון
ליפסק אבל חלשם אין סופו ליפסק לפי
שהוא קשה וחזק בחדש יומי מזהמה ולכן
כ"ד חסרון העטם חלש למ"ד עד דליקוי
מתחיל אדם וצנחמה שריס דנין בחדש צ"ן
צנחמה כי נפקס העטם עם הקרום סוף
התחתון ליפסק (ז)

ונהג בו ב' עישורים. מפרש
צירושלמי שטישר על תנאי
וחללו ונתנו לעניים: **בקעה מבאן**
ובקעה מבאן מיבעיא. ולא משמע
ליה דלמא לאשמועינן דלפ"ה צעי לורת
הפתח אלא אחי לאשמועינן דלפי
צלות הפתח: **אם היה מבוי ב"ה**
לרחבה אינו צריך בו פ"ה ש"י רש"י
דנפרשה רחבה כנגדו איירי דל"כ
מאי אשמועינן לאשמועינן דאין
רחבה אוקרת על המצוי לא אילטרין
לרחבה לית זה דיוורין כדלמרינן צפ'
צ' (ד' מד): גבי רחבה דהוה צפוס
נהרא מאן דשרי משום דלית זה
דיוורין והלכתא כרבינא לקולא
הגרה"ה
אפילו מאן דאסר
איכא למימר דאיירי
ברחבה שכל אחד
היה חלקו מזכור זה
ברחבה ואיכא למיחש
שמא כל אחד יכנס
בחלקו דלמרי
בסמך (א) ע"כ:
דצעי למימר אין צריך כלום אפילו לא
עירבו אבל חזר דלית זה דיוורין
אסור עד שיערבו דסבר נראה מצדן
ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי
ופתח וצלה לאמנע רחבה איירי
ולא חשיב ליה כמפולש משום דציליאתו מן המבוי ש' מקום לנטות
לכאן ולכאן ולא אחי למישרי מפולש:

דאי

ובגולגולת בית שמאי
אומרים כבלא מקדח
במשנה שנו באהוב מקדח
אמר בן קטן שלרופאים
דברי ר' אורי ונחמיס אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטת את הבכור. ויחב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר ר' דבאי תלפיה הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל כ"ל. עקבה שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בו. ובמ' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני. ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שרצה לישלוח לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. וזהו הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו) הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יחייב בית הלל שמואל באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

ורבי יהושע. צפרק הזהב צבצא מליעא (ד' נט): ואיבעית אימא.
הרולה לעשות דקתני לאו צית שמאי וצית הלל דווקא נקט דעל כרחין
כז"ה צעי למיעבד אלא אפלוגותא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי
בעלמא בשאר מיילי כגון אלו מחלוקות צדית שמאי וצית הלל כלומר כי
היכי דפליגי צית שמאי וצית הלל

דצברי מחלוקתן: מכל מקום. צרייתא
(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבד
כתרי חומרי: הלכה. כתנא קמא:
ואין מורין קו. אלא כחנניה דצעי
ללמות: דספרן אהדי. תרי תנאי
דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא
דחומריה דמר צהאי הוי קולא צדוכתא
אחריתי וטעמא דקוליה דמר צהאי
הוי חומרא צדוכתא אחריתי מאן

דעבד צהנן תרי דוכתי לחומרא
מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא
דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא ולי
ההוא טעמא סבירא ליה ליעבד
קקוליה וכחומריה: כגון שדרה
של מת דאיפליגי בה דלצית שמאי לא
הוי חסרון אלא צ' מוליות ואם חסרה
חוליה אחת עדיין מטמא צאהל וגבי
טרפה נמי לא הוי חסרון וכשריה הוי
טעמא צדית שמאי חומרא לגבי מת
ולצית הלל דלמרי חסרון הוא הוי
חומרא לגבי טריפה ומאן דעבד
צטריפה כצית הלל וכצית שמאי צמת
הוי כסיל דהא סתמן עובדי אהדי
דהכא הוי חסרון והכא לא הוי
חסרון: השדרה והגולגולת. גבי
טומאת אהל צדית כמה חסרון
בצדקה ותלמא ממורת שדרה ומדון
כשאר עלם כשעורה שאינו מטמא
צאהל: כמלא מקדח וכדי שינטל מן
החי וימות מפרש להו צכורות צ'
שליקט (א) אלא היכא דלא ספקן. חומרי
אהדי כגון הכא דפליגי בתרי מיילי
דתיין בתרי טעמי מר מחמיר צהא
עקום ומר מחמיר צהא מפולש ולא
סתמן חומרי אהדי עצדון: שליקט
אפסוק כל האילן קרוי אתרוג: שני
עישורין. שניה יוצאה ושלישית נכנסת
הוא. שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון
ושני השלישית מעשר ראשון ומעשר
עני: אחד דצברי צית שמאי. דלמרי'
צאחד צצבט ראש השנה לאילן וכבר
נכנסת שלישיית: אחד דצברי צית
הלל דלמרי' עד חמשה עשר צו לא
הוי ראש השנה ועדיין שניה היא:
גמריה איסופיק ליה. וכוליה כז"ה
עבד: מחלוקת. דמנזואות המפולשין
דמ"ק וחנניה: סרטיא ופנטיא

שתיקא רה"ר כדלמרינן ציליאות השבת (שבת ד' א') איזו רה"ר סרטיא
ופנטיא סרטיא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרצים הוא דפליגי חנניה ואמר צעי דלת:
צקעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (ב) ומפסיס צה. רב יוסף משמיה דרב יהודה סתמא ולא פירש לו רב יהודה לרב יוסף מני קבל
האי קיום דלם היה סוף המצוי הזה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המצוי מפולש שפריך כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין צריך גנוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר צריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחין דנפרשה נמי רחבה כנגד פרתה המצוי ככותל כנגדו
לרה"ר אחא לאשמועינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צרחה סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלימתה היא והא ליכא למימר
דמשום צי רחבה אינטידין לאשמועינן דלא אסרי אצני מצוי ופסילו לא עירבו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירובי דסתם רחבה אין צה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (ג) כדלמרינן בפרק שני (ד' כה) מאן דשרי לטולטולי
מן המצוי לתוכה משום דלית זה דיוורין והלכתא כותמיה דקיימא ל"ט) צכל התורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צר מנאמנא ציעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש צה דיוורין ועברו אלו
עודלא דרחבה היתה כדלמרינן לקמן [ע"כ] עודלא הוה צדורא דרעותא כו'. כל כניסה ויליאה דמתים צצהש"ס דרך החצר הוא וחצר לפני הצמים:
הא ד"ו הא דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צרישא איליאה דמתים דרב האי קיימא ע"כ משמואל רביה גמרי:

השדרה והגולגולת.
שליקט מטמא צאהל
שאל צנחמה מן מנאן רב
צאהל עד שיהא צין רב
בנין או רב מנין או רובע
הקב. ואם חסרו שדרה
וגולגולת אין מטמא (א)
(בכורות ד'). וכמה
חסרון בשדרה. שלא
מטמא צאהל אלא צנחמה
ונכנסת קרן עלם כשעורה.
לענין טריפה. לז"ש לא
וגולגולת שלמה ורוב מניין
ורוב צנינו מן צאהלות
(פ"ב מ"ח) במעמץ
צאהל ואע"פ שאין עליהן
כשר (חולין ט"ב). וכן
לענין טריפה. לז"ש לא
הוי טריפה צצבט משה
חוליות וציה מחולא אחת
מיתרפה (ש"ס) שליקט
אתרוג. פירות אילן אתרוג
(יר"ד). באחד בשבט.
ופנה שניה הנכנסת
לשלישית היתה (בבוח
טו). ונהג בו שני
עישורין. וחכמים מעשר שני
כז"ה דלמרי ט"ו צצבט
ז"ה אילנות ואכתי שניה
היא. ומעשר עני כז"ש
דלמרי צאהל צצבט ר"ה
לאילנות. ושלישית היא
למריה איסופיק
(ד"ה ז').

רב ניסים גאון
ובגולגולת בית שמאי
אומרים כבלא מקדח
במשנה שנו באהוב מקדח
אמר בן קטן שלרופאים
דברי ר' אורי ונחמיס אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטת את הבכור. ויחב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר ר' דבאי תלפיה הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל כ"ל. עקבה שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בו. ובמ' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני. ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שרצה לישלוח לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. וזהו הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו) הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יחייב בית הלל שמואל באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

מערבין. ואוקימנא במבואות המפולשות לה"ר. מחלוקת תנא קמא וחנניה בסריא או פלטיא מיכן. אבל סרטיא מיכן
ובקעה מיכן עושה צורת הפתח מיכן ולחי או קורה מיכן. ומפסיס בה משמיה דרב יהודי. אם היה מבוי (כולהו) לרחבה
אינו צריך כלום. פי' רחבה זו יש בה בתים ודיוורין והיא מפולשת לה"ר. אמר ליה אבבי לרב יוסף הא דרב יהודי'
(ז) דבדי רביע במסורסין ונכאל ד"ל כגון שדרה שנטל ממנה חוליה בלא לעל או שעקר ללע ממנה וחלי חוליה צהיה טריפה (ע' חולין
(י"ב) דסמרי אהדי אלא מרי חומרי ס'. (ב) נראה דל"ל ולי אפטר לא נלמ' בנשע אחת הוא מיי כז"ש וגם אלו כמת כז"ה.